

YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASINDA KALİTE YAKLAŞIMLARI

Hazırlayan:

Erdem Yücesan, İKÜ Kalite Koordinatör Yard.

08/02/2021

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

- Üniversitelerde Kalite Yönetimi
- Yükseköğretim Kalite Kurulu(YÖKAK)
- Kalite Yönetimi ve Akreditasyon
- Yükseköğretim Kalite Kurulu(YÖKAK)
Kurumsal Akreditasyon Programı
- Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri
- Üniversitelerde yürütülecek olan süreçlerin yönetiminde referans alınması gereken kalite yaklaşımları

İÇİNDEKİLER

- Toplam Kalite Yönetimi
- TS EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı
- TS ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Standardı
- EFQM Mükemmellik Modeli
- Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) Standartları
- Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

İÇİNDEKİLER

- Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ)
- Yeni Eğitim Modeli için Tavsiyeler

Yeni Eğitim Modelinde Kalite Yaklaşımları

T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, 2018-2022 Stratejik Planı'nda Eğitim-Öğretim, Girişimci Yenilikçi Üniversite ve Toplumla Entegrasyon, Uluslararasılaşma ve Yönetişim başlıkları altında 4 amaç ve 19 hedef belirlemiş olup, faaliyetlerini ilgili amaç ve hedefler doğrultusunda süreçler tanımlayarak gerçekleştirmektedir.

T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, Ana süreçlerindeki hizmet kalitesini geliştirmesi, arzulanan hedef ve amaçlara ulaşılması için çeşitli kalite yönetimi ve güvencesi yaklaşımlarını bütünlük olarak uygulayarak farklı paydaşlara uygun bir şekilde değer üretmeli ve sunmalıdır.

Bu sunum, tasarlanmakta olan YENİ EĞİTİM MODELİ 'ne ilgili husus doğrultusunda katkıda bulunmak amacıyla düzenlenmiştir.

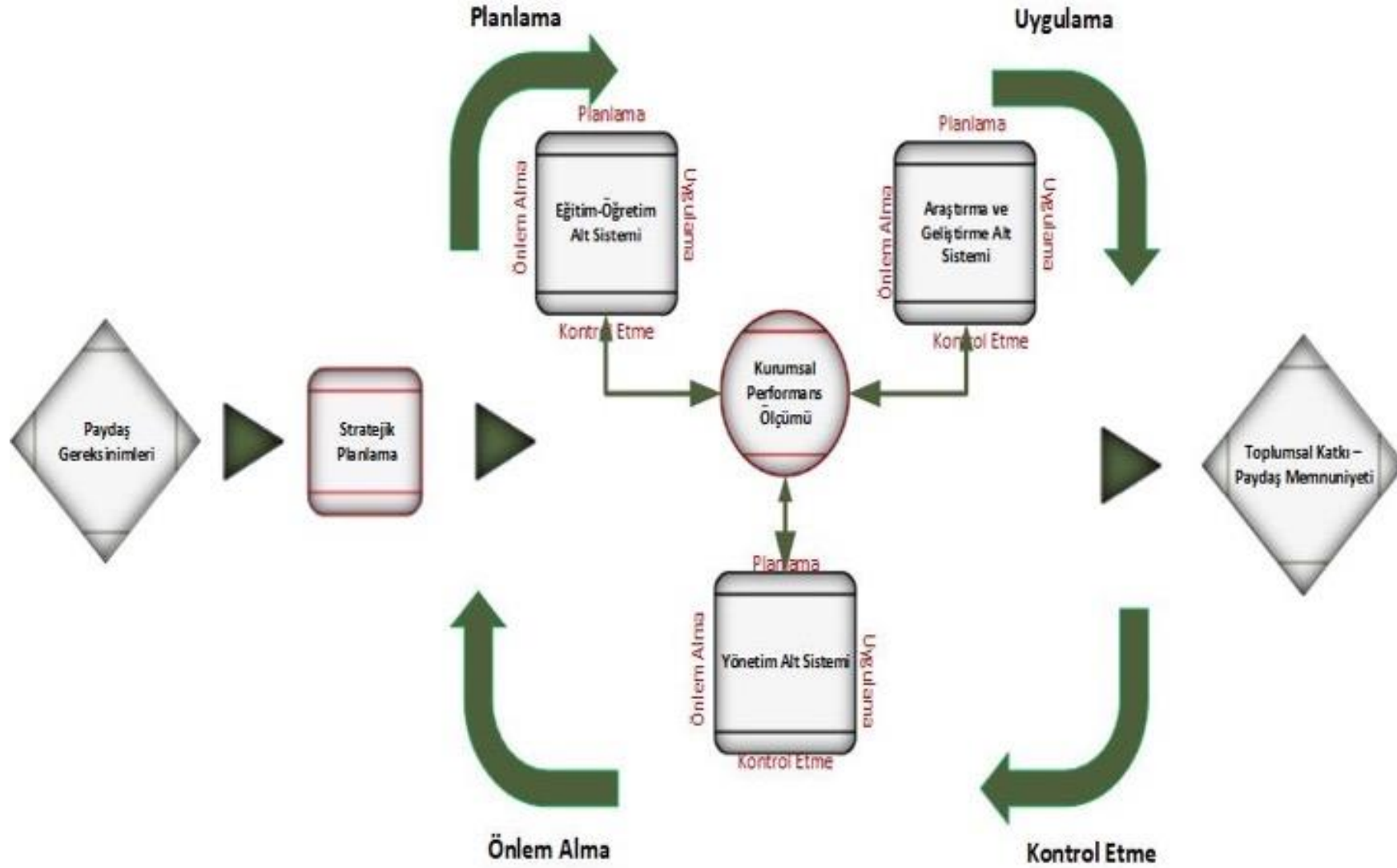
Üniversitelerde Kalite Yönetimi

Üniversitelerde kalite yönetimi yaklaşımının uygulanabilmesi, öncelikle üniversite içerisinde kaliteye dayalı bir sisteminin oluşturulmasını gerektirmektedir.

Oluşturulacak kalite sistemi, üniversiteyi daha işlevsel bir yapıya büründürmeyi hedeflemelidir.

İşlevselliğin sağlanabilmesi için ise, kurum içi ve kurumlar arası iletişim ve etkileşimi artırmak, eğitimin tüm kesimlerinden gerekli desteği sağlamak, kabul edilebilir ve çağa uygun bir eğitim felsefesi oluşturmak ve bu felsefeyi destekleyen kalite yönetim yaklaşımlarına uygun idari yapıyı/işleyişi belirlemek gerekmektedir.

Kalite Güvence Sistemi

Kaynak: <http://w3.bilkent.edu.tr/www/kalite-guvencesi/kalite-guvence-sistemi/>

Üniversitelerde Kalite Yönetimi

Üniversitelerde kalite yönetimi, kurum içerisinde kalite sistemi ile buna bağlı gerekli işleyiş ve bilgi döngüsünü doğru biçimde organize etmeyi amaçlamalıdır. Bununla birlikte;

- Kurumsal işleyişin tanımlanması,
- Sistemin kontrolü için alt sistemlerin oluşturulması,
- Her düzeyde işleyişin performans kriterlerine göre denetimi,
- Performansı geliştirmeye yönelik yapılanmalar,
- Eğitim ve öğretimin sürekli değişim anlayışı içerisinde yürütülmesi ve tüm idari yapılanışın eğitim öğretim çalışmalarını destekler nitelikte oluşturulması (Berry 1998:97,101) gerektiği üzerinde durulmalıdır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu(YÖKAK)

Yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirmeler yapan, iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini yürüten Yükseköğretim Kalite Kurulu idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli bir kuruluştur.

Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun temel görevleri şunlardır;

- Yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirmesini yapmak,
- Akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yürütmek ve
- Yükseköğretim kurumlarında kalite güvencesi kültürünün içselleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.

Kalite Yönetimi ve Akreditasyon

Yükseköğretim kurumlarının da yüksek standartlarını garanti etmeleri ve sürekli geliştirerek kaliteyi arttırmaları açısından da önemlidir.

Akreditasyon; bir dış değerlendirici kurum tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş, akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence sürecidir.

Genel olarak yükseköğretim sisteminin özel olarak ise yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına (kalite, verimlilik, etkinlik vb.) sahip olduğunu ortaya koymayı dolayısıyla yükseköğretim talebinde bulunanlara güven tesis etmeyi amaçlayan sistemdir.

Yükseköğretimde akreditasyon akademik kalite, saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun bir aracıdır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu(YÖKAK) Kurumsal Akreditasyon Programı

• Kurumsal Akreditasyon Programı Nedir?

Kurumsal Akreditasyon Programı (KAP) yükseköğretim kurumlarındaki kalite güvencesi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim sistemi süreçlerinin “planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma” döngüsü kapsamında değerlendirilmesini sağlayan bir dış değerlendirme yöntemidir.

KAP Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından oluşturulan değerlendirme takımları tarafından Kurumsal Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Ölçütleri ile Kurumsal Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Kılavuzu kapsamında yürütülmektedir.

Her yıl KAP'a dâhil edilecek yükseköğretim kurumları YÖKAK tarafından belirlenmekte ve belirlenen bu yükseköğretim kurumlarının yapısına uygun olarak değerlendirme takımları oluşturulmaktadır. Söz konusu değerlendirme takımları tarafından ilgili yükseköğretim kurumlarına iki ziyaret (ön ziyaret ve saha ziyareti) gerçekleştirilmektedir.

Bu ziyaretleri neticesinde değerlendirme takımları tarafından Kurumsal Akreditasyon Raporları (KAR) hazırlanmakta ve bu raporlar göz önünde bulundurularak YÖKAK tarafından akreditasyona ilişkin karar verilmektedir.

YÖKAK tarafından KAP kapsamında aşağıdaki kararlar verilmektedir:

- Tam akreditasyon (beş yıl süreyle)
- Koşullu akreditasyon (iki yıl süreyle)
- Yükseköğretim kurumuna kalite güvencesi uygulamaları bağlamında destek verilmesi

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• A. KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ

A.1 Misyon ve Stratejik Amaçlar Kurum, stratejik yönetiminin bir parçası olarak kalite güvencesi politikaları ve bu politikaları hayata geçirmek üzere stratejilerini belirlemeli ve kamuoyuyla paylaşmalıdır.

A.2 İç Kalite Güvencesi Kurum, iç kalite güvencesi sistemini oluşturmalı ve bu sistem ile süreçlerin gözden geçirilerek sürekli iyileştirilmesini sağlamalıdır. Kalite Komisyonunun yetki, görev ve sorumlulukları açık şekilde tanımlanmalı ve kurumda kalite kültürü yaygınlaştırılmalıdır.

A.3 Paydaş Katılımı Kurum, iç ve dış paydaşların kalite güvencesi sistemine katılımını ve katkı vermesini sağlamalıdır.

A.4 Uluslararasılaşma Kurum, uluslararasılaşma stratejisi ve hedefleri doğrultusunda yürüttüğü faaliyetleri periyodik olarak izlemeli ve sürekli iyileştirmelidir.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• B. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

B.1 Programların Tasarımı ve Onayı Kurum, yürüttüğü programların tasarımını, öğretim programlarının amaçlarına ve öğrenme çıktılarına uygun olarak yapmalıdır. Programların yeterlilikleri, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi'ni esas alacak şekilde tanımlanmalıdır. Ayrıca kurum, program tasarım ve onayı için tanımlı süreçlere sahip olmalıdır.

B.2 Öğrenci Kabulü ve Gelişimi Kurum, öğrenci kabullerine yönelik açık kriterler belirlemeli; diploma, derece ve diğer yeterliliklerin tanınması ve sertifikalandırılması ile ilgili olarak önceden tanımlanmış ve yayımlanmış kuralları tutarlı ve kalıcı bir şekilde uygulamalıdır.

B.3 Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Kurum, öğrencilerin öğrenim süresince programların amaç ve öğrenme çıktılarına ulaşmasını sağlamalı, bu süreçte aktif öğrenme strateji ve yöntemleri içeren uygulamalar yürütmelidir. Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde de öğrenci merkezli ve yeterlilik temelli bir yaklaşım benimsenmelidir.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• B. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

B.4 Öğretim Elemanları Kurum, öğretim elemanlarının işe alınması, atanması, yükseltilmesi ve ders görevlendirmesi ile ilgili tüm süreçlerde adil ve açık olmalıdır. Öğretim elemanlarının eğitim-öğretim yetkinliklerini sürekli iyileştirmek için olanaklar sunmalıdır.

B.5 Öğrenme Kaynakları Kurum, eğitim - öğretim faaliyetlerini yürütmek için uygun kaynaklara ve altyapıya sahip olmalı ve öğrenme olanaklarının tüm öğrenciler için yeterli ve erişilebilir olmasını güvence altına almalıdır.

B.6 Programların İzlenmesi ve Güncellenmesi Kurum, programlarının eğitim-öğretim amaçlarına ulaştığından, öğrencilerin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verdiği için programlarını periyodik olarak gözden geçirmeli ve güncellemelidir. Mezunlarını düzenli olarak izlemelidir.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• C. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

C.1 Araştırma Stratejisi Kurum, stratejik planı çerçevesinde belirlenen akademik öncelikleriyle uyumlu, değer üretebilen ve toplumsal faydaya dönüştürülebilen araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütmelidir.

C.2 Araştırma Kaynakları Kurum, araştırma ve geliştirme faaliyetleri için uygun fiziki altyapı ve mali kaynaklar oluşturmalı ve bunların etkin şekilde kullanımını sağlamalıdır. Kurumun araştırma politikaları, iç ve dış paydaşlarla iş birliğini ve kurum dışı fonlardan yararlanmayı teşvik etmelidir.

C.3 Araştırma Yetkinliği Kurum, öğretim elemanlarının araştırma yetkinliğinin sürdürmek ve iyileştirmek için olanaklar sunmalıdır.

C.4 Araştırma Performansı Kurum, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini verilere dayalı ve periyodik olarak ölçmeli, değerlendirmeli ve sonuçlarını yayımlamalıdır. Elde edilen bulgular, kurumun araştırma ve geliştirme performansının periyodik olarak gözden geçirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi için kullanılmalıdır.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• D. TOPLUMSAL KATKI

D.1 Toplumsal Katkı Stratejisi Kurum, toplumsal katkı faaliyetlerini sahip olduğu hedefleri ve stratejisi doğrultusunda yerel, bölgesel ve ulusal kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde yürütmelidir.

D.2 Toplumsal Katkı Kaynakları Kurum, toplumsal katkı faaliyetlerini sürdürebilmek için uygun nitelik ve nicelikte fiziki, teknik ve mali kaynaklara sahip olmalı ve bu kaynakların etkin şekilde kullanımını sağlamalıdır.

D.3 Toplumsal Katkı Performansı Kurum, toplumsal katkı stratejisi ve hedefleri doğrultusunda yürüttüğü faaliyetleri periyodik olarak izlemeli ve sürekli iyileştirmelidir.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• E. YÖNETİM SİSTEMİ

E.1 Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı Kurum, stratejik hedeflerine ulaşmayı nitelik ve nicelik olarak güvence altına alan yönetsel ve idari yapılanmaya sahip olmalıdır. Yönetim kadrosu gerekli yapıcı liderliği üstlenebilmeli, idari kadrolar gerekli yetkinlikte olmalıdır.

E.2 Kaynakların Yönetimi Kurum, insan kaynakları, mali kaynakları ile taşınır ve taşınmaz kaynaklarının tümünü etkin ve verimli kullandığını güvence altına almak üzere bir yönetim sistemine sahip olmalıdır.

E.3 Bilgi Yönetim Sistemi Kurum, yönetsel ve operasyonel faaliyetlerinin etkin yönetimini güvence altına alabilmek üzere gerekli bilgi ve verileri periyodik olarak topladığı, sakladığı, analiz ettiği ve süreçlerini iyileştirmek üzere kullandığı entegre bir bilgi yönetim sistemine sahip olmalıdır.

Kurumsal Dış Değerlendirme Ve Akreditasyon Ölçütleri

• E. YÖNETİM SİSTEMİ

E.4 Destek Hizmetleri Kurum, dışarıdan aldığı destek hizmetlerinin uygunluğunu, kalitesini ve sürekliliğini güvence altına almalıdır.

E.5 Kamuoyunu Bilgilendirme ve Hesap Verebilirlik Kurum, eğitim - öğretim programlarını ve araştırma-geliştirme faaliyetlerini de içerecek şekilde tüm faaliyetleri hakkındaki bilgileri açık, doğru, güncel ve kolay ulaşılabilir şekilde yayımlamalı ve kamuoyunu bilgilendirmelidir. Kurum, yönetim ve idari kadroların verimliliğini ölçüp değerlendirebilen ve hesap verebilirliklerini sağlayan yaklaşımlara sahip olmalıdır.

ANA SÜREÇLER	UYGULANMASI GEREKEN KALİTE YÖNETİMİ VE GÜVENCESİ YAKLAŞIMLARI
A. KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ	EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi
B.EĞİTİM VE ÖĞRETİM	EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi, Akreditasyon Standartları (FEDEK,MÜDEK vb.), YÖK Bologna Süreci ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
C.ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi, Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) Standartları
D. TOPLUMSAL KATKI	EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi
E. YÖNETİM SİSTEMİ	EFQM Mükemmellik Modeli, Toplam Kalite Yönetimi, TS EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı, TS EN ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Standardı

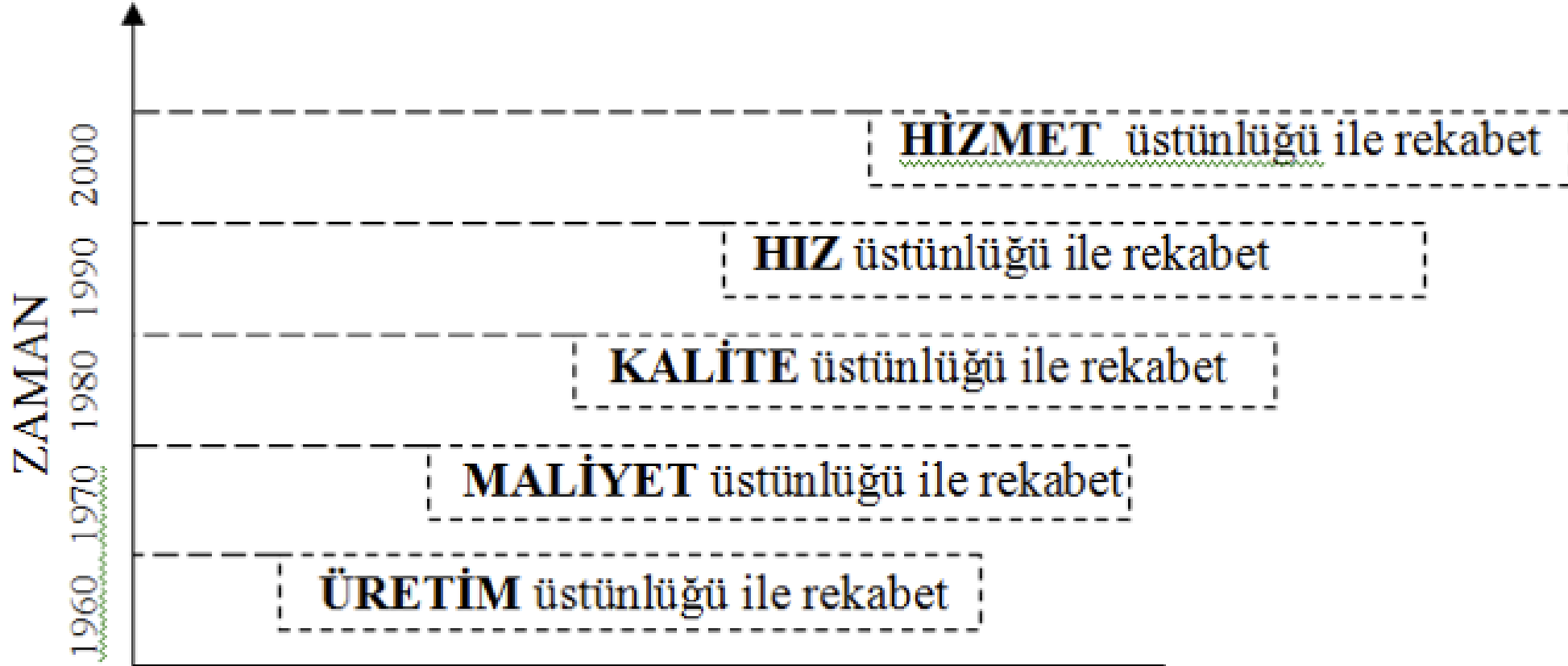
Tablo 1

Toplam Kalite Yönetimi

Toplam kalite yönetimi ; müşteri ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kullanılan insan, iş, ürün ve/veya hizmet kalite gereksinimlerinin, sistematik bir yaklaşımla ve tüm çalışanların katkıları ile sağlanmasıdır.

Bu yönetim şeklinde uygulanan her süreçte tüm çalışanların fikir ve hedefleri kullanılmakta ve tüm çalışanlar kaliteye dahil edilmektedir. Toplam kalite yönetimi; uzun dönemde müşterilerin tatmin olmasını başarmayı, kendi personeli ve toplum için yararlar elde etmeyi amaçlar ve kalite üzerine yoğunlaşır. Tüm personelin katılıma dayalı bir yönetim modelidir.

TKY Tarihsel Gelişimi

TS EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı

TS EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı, Uluslararası Standartlar Organizasyonu (International Organization for Standardization (ISO)) tarafından hazırlanmış olan ISO 9000 standart serisinin ve her beş yılda bir gözden geçirerek günün koşullarına göre revize etmek ilkesi ile çalışmaları tamamlanan 2015 revizyonu ile sunulmuş olan dokümanıdır.

ISO 9001:2015 revizyonunun temel nedeni kuruluşların faaliyetlerine katma değer kazandırma ve performansı sürekli artırma olanağı sağlamaktır. Müşteri odaklılık, liderlik, çalışanların katılımı, süreç yaklaşımı, iyileştirme, kanıta dayalı karar verme ve ilişkilerin yönetimi prensipleri esas alınarak hazırlanan ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı, müşteri memnuniyeti ve geçerli yasal şartların sağlanması için şartları tanımlamaktadır.

TS EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi Standardı

Müşteri memnuniyetini izlemek, dokümantasyondan çok uygulamaya ve performansa önem veren bir yapı oluşturmak, genel yönetim sistem prensiplerini desteklemek ve yönetim sistemlerinin entegrasyonunu kolaylaştırmak(bu kapsamda ; tüm yönetim sistemleri için ortak bir yüksek seviye yapı oluşturulmuştur), risk bazlı düşünmek , süreç yaklaşımını esas almak, her birim ve seviyede ölçülebilir, kalite hedefleri belirlenmesini ve kalite hedeflerine ulaşmak için sürekli iyileştirmeyi sağlayacak kalite planlamasının yapılmasını sağlamak standardın temel özellikleridir. Standart tüm ürün kategorileri, tüm sektörler ve her büyüklükte kuruluşa uygulanabilir olup; hizmet sektörü tarafından da daha kolay uygulanabilecek bir terminoloji içermektedir.

TS ISO 10002:2018

Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Standardı

Bu standart, bir kuruluş içerisinde, planlama, tasarım, geliştirme, işletme, bakım ve iyileştirme dâhil olmak üzere, ürünler ve hizmetler ile ilgili şikâyetleri ele alma süreci için kılavuz bilgileri kapsar.

Bu standart, şikâyetleri ele almada aşağıda belirtilen hususları açıklar:

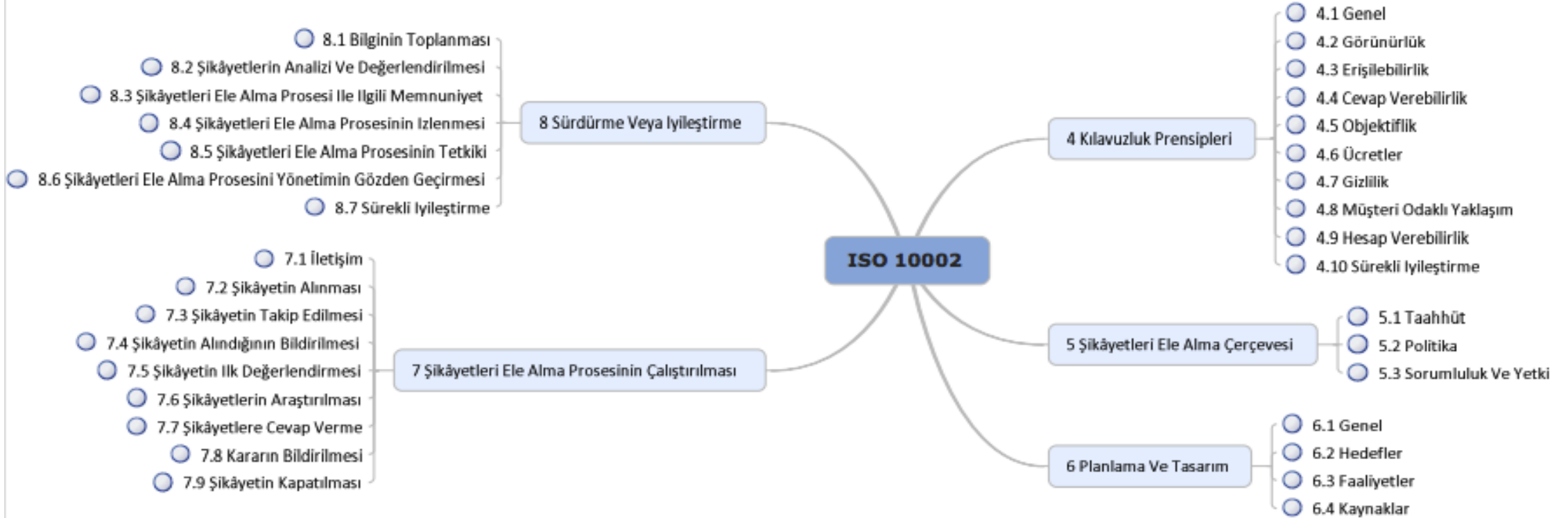
- a) Geri bildirim (müşteri şikâyetleri dâhil) açık, müşteri odaklı bir ortamın oluşturulmasıyla, alınan tüm şikâyetleri çözüme ulaştıran ve kuruluşun, müşteri hizmetleri dâhil olmak üzere ürünlerini ve hizmetlerini iyileştirme kabiliyetini güçlendiren müşteri memnuniyetinin artırılması;
- b) Personel eğitimi dâhil olmak üzere kaynakların uygun şekilde edinimi ve kullanıma sunulması ile üst yönetimin sürece katılımı ve taahhüdü;
- c) Şikâyetçilerin ihtiyaçlarının ve beklentilerinin tanınması ve ele alınması;

TS ISO 10002:2018

Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Standardı

- d) Şikâyetçilere açık, etkili ve kullanımı kolay şikâyet etme süreci sağlanması;
- e) Müşteri hizmetleri dâhil olmak üzere ürün ve hizmetlerin kalitesini iyileştirmek için şikâyetlerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi;
- f) Şikâyetleri ele alma sürecinin tetkiki;
- g) Şikâyetleri ele alma sürecinin etkinliğinin ve verimliliğinin gözden geçirilmesi.

EFQM Mükemmellik Modeli

En yalın tanımıyla EFQM Modeli, kuruluşunuza sürdürülebilir değer yaratma yolculuğunun neresinde olduğunuzu ölçerek başarıyı elde etmenize yardımcı olan modeldir.

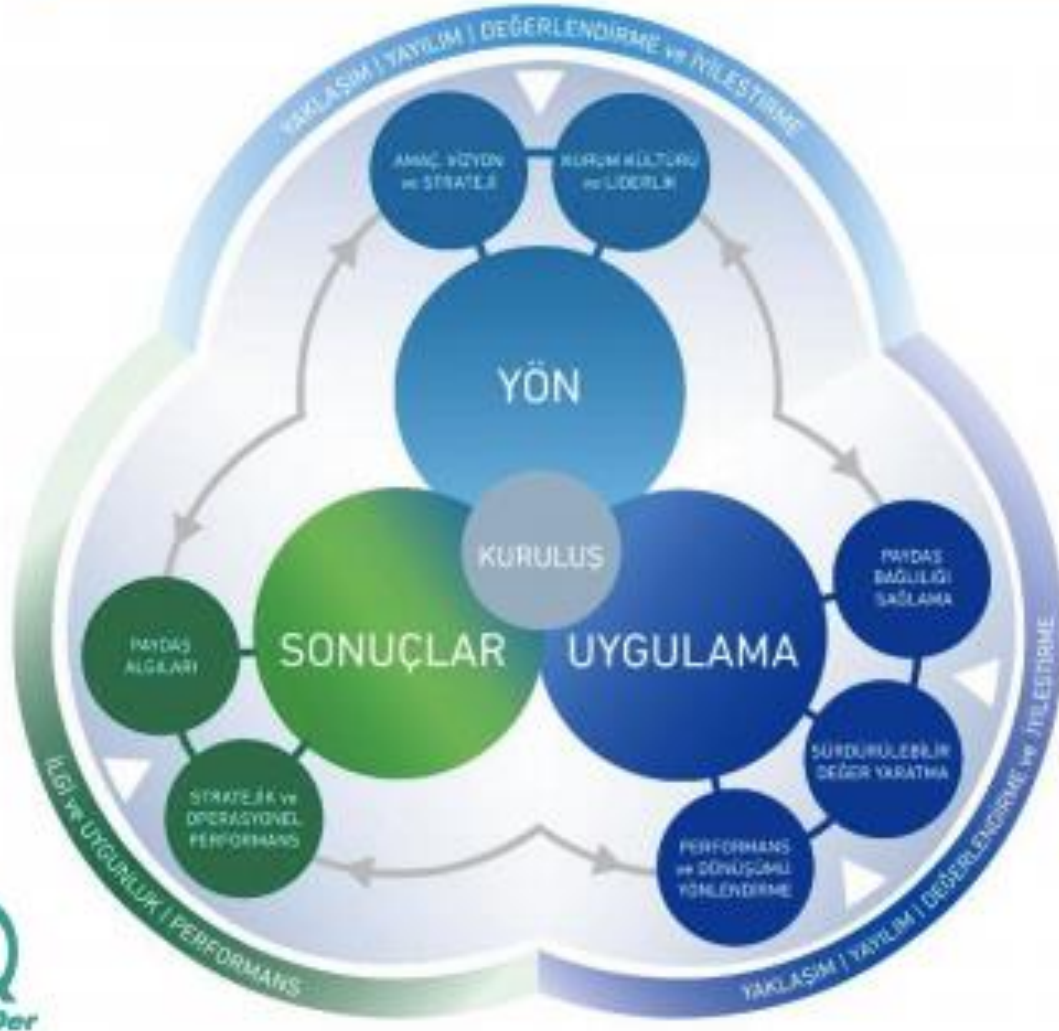
Aradaki farkı ve var olan olası çözümleri anlamanıza yardımcı olurken kurumları ilerlemek üzere güçlendirecek ve performansını önemli ölçüde iyileştirecektir.

EFQM Modeli'nin yapısı, basit fakat güçlü üç soruya yanıt arayan bir mantığa dayanır:

- Kuruluş “Neden” var? Hangi Amacı yerine getiriyor? Neden özellikle bu Strateji? (Yön)
- Amacını ve Stratejisini “Nasıl” gerçekleştirmeyi planlıyor? (Uygulama)
- Bugüne kadar “Ne” gerçekleştirdi? Gelecekte “Ne” gerçekleştirmeyi planlıyor? (Sonuçlar).

EFQM Model

• BOYUTLAR

• YÖN

- Kriter 1: Amaç, Vizyon ve Strateji
- Kriter 2: Kurum Kültürü ve Liderlik

• UYGULAMA

- Kriter 3: Paydaş Bağlılığı Sağlama
- Kriter 4: Sürdürülebilir Değer Yaratma
- Kriter 5: Performans ve Dönüşümü Yönlendirme

• SONUÇLAR

- Kriter 6: Paydaş Algıları
- Kriter 7: Stratejik ve Operasyonel Performans

• RADARLAR

YÖN
UYGULAMA
SONUÇLAR

Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK)

Standartları

TÜRKAK, aşağıda belirtilen kuruluşlar da dâhil olmak üzere uygunluk değerlendirme faaliyeti yürüten kuruluşları akredite eder:

- a) Deney laboratuvarları.
- b) Tıbbi laboratuvarlar.
- c) Kalibrasyon laboratuvarları.
- d) Muayene kuruluşları.
- e) Sistem belgelendirme kuruluşları.
- f) Ürün/Hizmet belgelendirme kuruluşları.
- g) Personel belgelendirme kuruluşları.
- h) Yeterlilik deneyi sağlayıcıları.
- i) Referans malzeme üreten kuruluşlar

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

Akreditasyon YÖK tarafından; Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı ve yükseköğretim kurumu tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence süreci olarak tanımlanmıştır.

Daha basit anlatımla üniversitelerin verdiklerini eğitimin kalitesini göstermek için ulusal kurumlardan veya uluslararası kurumlardan aldıkları belgedir diyebiliriz.

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

Türkiye'deki akreditasyon kurumları:

- **MÜDEK**

Açılımı Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan, ülkemizdeki mühendislik programları için değerlendirme çalışmaları yaparak, ülkemizde mühendislik eğitimi kalitesinin artmasına fayda sağlamak amacıyla çalışan bir kuruluştur.

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

- **MİAK**

Açılımı Mimarlık Akreditasyon Kurulu olan MİAK, ülkemizdeki mimarlık programlarının eğitim kalitesinin değerlendirmesini yapar, bu kalitenin sürekliliğine ve gelişmesine katkı sağlar.

- **FEDEK**

Açılım Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri Öğretim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan Fedek, Fen, Edebiyat, Fen-Edebiyat, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülteleri programları için değerlendirme çalışmaları yaparak, bu programların ülkemizdeki öğretiminin kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlar.

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

- **EPDAD**

Eğitim Fakülteleri Eğitim Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan EPDAD'ın amacı öğretmen yetiştirmede kaliteyi arttırmaktır. Yaptığı değerlendirme çalışmalarıyla öğretmen yetiştiren fakültelerde hedeflenen kaliteyi artırır ve bunun geliştirilmesine katkı sağlar.

- **HEPDAK**

Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği, hemşirelik eğitimi veren programları değerlendirir. Yapılan değerlendirme faaliyetleri sonucunda hemşirelik eğitimi veren fakültelerin eğitim kalitesi uygunsa belgelenir, böylelikle kalitenin sürekliliğine ve gelişmesine katkı sağlar.

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

- **İLEDAK**

Açılımı İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu olan İLEDAK, ülkemizdeki iletişim eğitimi programlarını değerlendirir ve akredite eder. Türkiye'deki iletişim eğitiminin niteliklerini arttırmayı ve geliştirmeyi amaçlar.

- **SABAK**

Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan SABAK, sağlık bilimi eğitim programları için bilgilendirme, değerlendirme ve izleme çalışmaları yaparak eğitim kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunur.

Üniversitelerde Bölüm/Program Akreditasyonu

- **TURAK**

- Turizm Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Kurulu olan TURAK, turizm eğitimini değerlendirme faaliyetlerini yürütür. Akredite ettiği kurumlarda kalitenin arttırılmasına ve bu kalitenin geliştirilmesine katkı sağlar.

- **TEPDAD**

- Açılımı Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan TEPDAD, tıp eğitimi programları için çeşitli değerlendirme, bilgilendirme faaliyetleri yürüterek, ülkemizdeki tıp eğitiminin niteliklerinin yükseltilmesine katkıda bulunur.

- **VEDEK**

- Açılımı Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği olan VEDEK, veteriner hekimliği programlarını değerlendirerek eğitim kalitesinin sürdürülmesine ve artmasına katkı sağlar.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Bologna Süreci, 2010 yılına kadar Avrupa Yükseköğretim Alanı yaratmayı hedefleyen bir reform sürecidir.

Bologna Sürecinin oluşturmayı hedeflediği Avrupa Yükseköğretim Alanı içerisinde yer alan ülke vatandaşları, yükseköğrenim görmek ya da çalışmak amaçları ile Avrupa'da kolayca dolaşabileceklerdir.

Avrupa Yükseköğretim Alanında en gerçekleşmesi arzulanan şey, üye ülkelerin eğitim sistemlerinin tek tip yükseköğretim sistemi haline getirilmesidir.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda asıl hedeflenen, çeşitlilik ile birlik arasında bir denge kurulmasıdır. Amaç, yükseköğretim sistemlerinin kendilerine özgü farklılıkları korunarak birbirleriyle karşılaştırılabilir olması ve uyumlu hale getirilmesinden ibarettir. Bu şekilde, bir ülkeden yada yükseköğretim sisteminden bir diğerine geçişin kolaylaşması ve böylece öğrenciler ve öğretim görevlilerin hareketliliği ve istihdamının artırılması planlanmaktadır.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Bologna Süreci'nin temelleri 1998 yılında Fransa, İtalya, Almanya ve İngiltere Eğitim Bakanlarının Sorbonne'da gerçekleştirdikleri toplantı sonunda yayımlanan Sorbonne Bildirisi ile atılmıştır. Avrupa'da ortak bir yükseköğretim alanı yaratma fikri ilk kez bu bildiri ile ortaya çıkmıştır. Ancak, Bologna Süreci resmi olarak 1999 yılında Bologna Bildirisi'nin 29 Avrupa ülkesinin yükseköğretimden sorumlu Bakanları tarafından imzalanması ve yayımlanması ile başlamıştır. Bologna Süreci'nin temel hedeflerinden altısı bu bildiri ile ilan edilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Bu hedefler:

1. Kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri oluşturmak (bu amaç doğrultusunda Diploma Eki uygulamasının geliştirilmesi).
2. Yükseköğretimde Lisans ve Yüksek Lisans olmak üzere iki aşamalı derece sistemine geçmek.
3. Avrupa Kredi Transfer Sistemini (*European Credit Transfer System, ECTS*) uygulamak.
4. Öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin hareketliliğini sağlamak ve yaygınlaştırmak.
5. Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturmak ve yaygınlaştırmak.
6. Yükseköğretimde Avrupa boyutunu geliştirmek.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

1999 sonrası neler oldu?

Bologna Bildirisi'nin yayımlanmasından iki yıl sonra, ülkemizi de içeren üç yeni ülkenin (Türkiye, Hırvatistan ve Kıbrıs Rum Kesimi) katılımı ile, 32 Avrupa ülkesinin yükseköğretimden sorumlu Bakanları, 19 Mayıs 2001'de Prag'da, Bologna Süreci'ni izlemek ve gelecek yıllar için öncelikler belirlemek üzere toplanmıştır.

Prag'da Bologna Süreci'ne 3 hedef daha eklenmiştir:

7. Yaşam boyu öğrenimin teşvik edilmesi.
8. Öğrencilerin ve yükseköğretim kurumlarının sürece aktif katılımının sağlanması.
9. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın cazip hale getirilmesi.

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

2003'te Berlin'de toplanan 33 Avrupa ülkesinin Yükseköğretim Bakanları, Bologna Süreci'ne, "Avrupa Araştırma Alanı (*European Research Area, ERA*) ile Avrupa Yükseköğretim Alanı (*European Higher Education Area, EHEA*) arasında bir sinerji kurmak ve Doktora çalışmaları" konulu, 10'uncu hedef eklemiştir;

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Ayrıca, üye ülkelerde sürece hız kazandırmak ve durum tespiti yapmak amacıyla, 2005 Bergen Konferansı'ndan önce gerçekleştirilmek üzere, aşağıda belirtilen 3 öncelik alanını belirlemişlerdir:

- Yükseköğretimde (Lisans ve Yüksek Lisans olmak üzere) iki aşamalı derece yapısı
- Yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri ve öğrenim sürelerinin tanınması
- Kalite güvencesi

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

19-20 Mayıs 2005 tarihlerinde Norveç'in Bergen şehrinde dördüncüsü gerçekleşen Avrupa Eğitim Bakanları Konferansı'nda 5 yeni ülkenin üyeliğe kabulü ile üye ülke sayısı 45'e çıkmıştır. Bu toplantıda, 2005-2007 yılları arasında gerçekleştirilmesi hedeflenen 4 öncelik alanı belirlenmiştir. Bu öncelik alanları:

1. Avrupa Yükseköğretim Alanı ile Avrupa Araştırma Alanı arasında bir sinerji yaratmak
2. Bologna Sürecinin Sosyal Boyutunu güçlendirmek
3. Öğrenci ve Öğretim Görevlilerinin Hareketliliği
4. Avrupa Yükseköğretim Alanının cazip hale getirilmesi ve Avrupa dışındaki ülkelerle işbirliğinin sağlanması ve güçlendirilmesi

Yükseköğretim Kurulu - Bologna Süreci

Toplantıda, ayrıca 2007 yılına kadar gerçekleştirilmesi beklenen ve aşağıda belirtilen 4 ana konu hakkında üye ülkelerdeki uygulamaları ve gelişmeleri tespit etmek üzere, bir değerlendirme raporu (Stocktaking Report) hazırlanmasına karar verilmiştir:

1. Avrupa Kalite Güvencesi Birliği (*European Association of Quality Assurance, ENQA*) tarafından geliştirilen ve Avrupa Yükseköğretim Alanında yer alan yükseköğretim kurumlarına yönelik "Kalite Güvencesi Standartları ve Uygulama Prensipleri"nin üye ülkelerdeki uygulamaları
2. Ulusal Yeterlikler Çerçevesi uygulamaları
3. Doktora programları da dahil olmak üzere ortak yükseköğretim programları
4. Yükseköğretimde esnek öğrenim yolları yaratmak

Bologna Süreci'nin 10 Eylem Başlığı (Özet)

1. Kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma ve/veya dereceleri oluşturmak (bu amaç doğrultusunda Diploma Eki uygulamasının geliştirilmesi)
2. Yükseköğretimde Lisans ve Yüksek Lisans olmak üzere iki aşamalı derece sistemine geçmek
3. Avrupa Kredi Transfer Sistemini (European Credit Transfer System, ECTS) uygulamak
4. Öğrencilerin ve öğretim görevlilerinin hareketliliğini sağlamak ve yaygınlaştırmak
5. Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturmak ve yaygınlaştırmak
6. Yükseköğretimde Avrupa boyutunu geliştirmek
7. Yaşam boyu öğrenimi teşvik etmek
8. Öğrencilerin ve yükseköğretim kurumlarının sürece aktif katılımını sağlamak
9. Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın cazip hale getirmek
10. "Avrupa Araştırma Alanı (European Research Area, ERA) ile Avrupa Yükseköğretim Alanı (European Higher Education Area, EHEA) arasında bir sinerji kurmak ve Doktora çalışmaları

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ)

- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ); Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, mesleki, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir.
- TYÇ kapsamında **yeterlilik**; sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen **Diploma, Sertifika, Ustalık Belgesi, MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi gibi resmi belgeleri** ifade etmektedir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ)

- TYÇ'nin oluşturulmasına, geliştirilmesine ve güncelliğinin korunmasına ilişkin işlemler, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yürütülmektedir.
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde, yerli ve uluslararası uzmanlar ile akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanmış ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararıyla 19/11/2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla beraber yürürlüğe girmiştir.

TYÇ'nin Kapsamı ve Hedefleri

- TYÇ, ülkemiz eğitim ve öğretim sistemi içerisinde ve diğer öğrenme ortamlarında kazanılan kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsamaktadır.

TYÇ'nin Hedefleri

- Ülkemizdeki mevcut yeterliliklerin kapsamlı bir şekilde bir araya getirilmesi
- Yeterliliklerin kalitesinin artırılması
- Hayat boyu öğrenmenin yaygınlaştırılması ve sistemli bir şekilde desteklenmesi
- Ulusal ve uluslararası şeffaflık ve tanınabilirliğin en üst düzeyde karşılanması
- Toplumun tüm bireyleri için eğitim ve istihdam fırsatları yaratılması

TYÇ'nin Temel Esasları

- Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri, öğrenme kazanımlarına dayalı olarak tanımlanmış seviyeler aracılığıyla ulusal düzeyde sınıflandırmak,
- Yeterliliklerin şeffaflığını ve tanınırlığını sağlamak,
- Yeterliliklerin kazanılması süreçlerine erişimi kolaylaştırmak,
- Yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredilerin birleştirilmesi ve yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına imkân sağlamak,
- Yeni yeterliliklerin tasarlanmasına imkân sağlamak,

TYÇ'nin Temel Esasları

- Yeterliliklerin öğrenme kazanımlarına dayalı olarak hazırlanmasını sağlamak,
- Önceki öğrenmelerin tanınmasını sağlamak,
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek,
- Eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi güçlendirmek,
- Paydaşların katılım ve katkılarını sağlamak ve sorumlu kurumlar arasında etkili işbirliğini gerçekleştirmek,
- Yeterliliklerin uluslararası kıyaslanabilirliğini sağlamak amacıyla ortak kavramlar oluşturmak.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesleri

Avrupa'da iki ayrı yeterlilikler çerçevesi bulunmaktadır.

- **Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi (The Overarching Framework for Qualifications of EHEA - QF-EHEA)**
- **Avrupa Yasam boyu Öğrenim Yeterlilikler Çerçevesi(European Qualifications Framework for Lifelong Learning - EQF/LLL)**

Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi (The Overarching Framework for Qualifications of EHEA - QF-EHEA)

QF-EHEA, Mayıs 2005'te Bergen (Norveç)'de Bologna Sürecine üyesi 45 ülkenin Eğitim Bakanları tarafından benimsenen ve "Dublin Seviye Tanımlayıcıları'nı (Dublin Level Descriptors) esas alan bir çerçeve olup; yalnızca yükseköğretim için tasarlanmıştır. **Bu sistemde yükseköğretimin her kademesi sonunda kazanılması gereken öğrenim çıktıları tanımlanmıştır.**

Avrupa Yasam boyu Öğrenim Yeterlilikler Çerçevesi(European Qualifications Framework for Lifelong Learning - EQF/LLL)

Bireyin öğrenim çıktılarının değerlendirilip eğitim ve öğrenimindeki bir sonraki düzeye devamını sağlayacak, örgün (formal), yaygın (nonformal) ve resmi olmayan (informal) her türlü ilk, orta ve yükseköğretim düzeylerinde akademik ve mesleki eğitim, çıraklık eğitimi sonunda elde edilen yeterlilikleri de içine alacak biçimde tasarlanmış olan bu çerçeve, Avrupa Birliği'nin "Eğitim ve Öğretim 2010" (Education and Training 2010) programına dahil olan ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu; AB üyesi, aday ve Avrupa Ekonomik Alanı üyesi 32 ülkenin görüşleri alınarak sonuçlandırılmıştır. AB Komisyonu'nun 5 Eylül 2006 tarihli "EQF/LLL Önerisi", AB Bakanlar Konseyi ve Parlamentosu'na sunulmuştur. Söz konusu öneri, 22 Nisan 2008 tarihinde AB Bakanlar Konseyi ve Avrupa Parlamentosu ortak tavsiye kararı haline gelmiştir. EQF/LLL sisteminde yaşam boyu öğrenimin her kademesine yönelik öğrenim çıktıları bilgi, beceri ve yetkinliklere göre sekiz seviyede tanımlanmıştır.

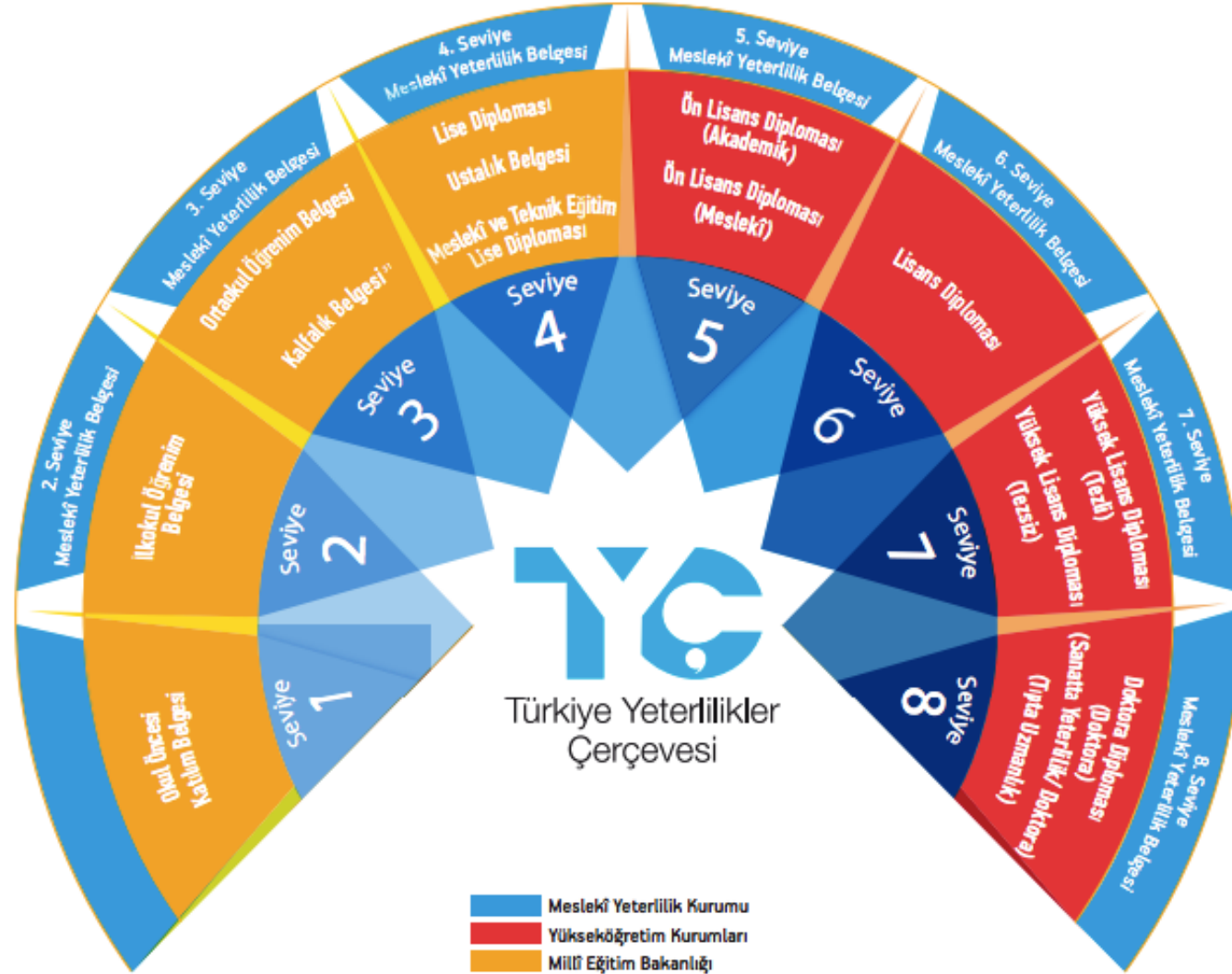
Web Portalları

- MYK Web Portalı

<https://portal.myk.gov.tr/>

Ulusal Yeterlilik Çerçevesi Avrupa envanteri

<https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/national-qualifications-framework-nqf/european-inventory>

Seviyeler ve Seviye Tanımlayıcıları

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi – Seviye Tanımlayıcıları

BİLGİ

TYÇ kapsamında "bilgi"; bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.

BECERİ

TYÇ kapsamında "beceri"; bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır.

YETKİNLİK

TYÇ kapsamında "yetkinlik"; bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk olarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır.

1. SEVİYE	<i>BİLGİ</i>	Kendisi ve çevresine ilişkin genel bilgiye sahip olma
	<i>BECERİ</i>	Basit görevleri yerine getirmek için gerekli temel beceriye sahip olma
	<i>YETKİNLİK</i>	Basit görevleri rehberlik ve gözetim altında gerçekleştirme
2. SEVİYE	<i>BİLGİ</i>	Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde olgusal bilgiye sahip olma
	<i>BECERİ</i>	Görevleri yerine getirmek ve olası basit sorunları çözmek için gerekli bilgiyi kullanma temel becerisine sahip olma
	<i>YETKİNLİK</i>	Basit görevleri gözetim altında sınırlı özerklik ile gerçekleştirme Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarının farkında olma

3. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanına ait başlangıç düzeyinde kuramsal, orta düzeyde olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Görevleri yerine getirmek ve problem çözmek için, gerekli veri, yöntem ve araç-gereçleri seçip kullanma becerisine sahip olma
	YETKİNLİK	Görevleri yerine getirmede sorumluluk alma Değişen şartları dikkate alarak görevi tamamlama Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını rehberlik eşliğinde belirleme ve karşılama
4. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanına ait orta düzeyde kuramsal ve işlemsel, orta düzeyin üzerinde olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Bir iş veya öğrenme alanına özgü iş ve işlemleri yerine getirmek ve sorunlara çözüm üretmek amacıyla bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma
	YETKİNLİK	Öngörülebilir, ancak değişime açık ortamlarda, görevleri tamamlamak için tam sorumluluk alma Başkalarının yürüttüğü sıradan görevlerin gözetimini yapma, bu görevlerin değerlendirilmesinde ve iyileştirilmesinde sınırlı sorumluluk alma Hayat boyu öğrenme yaklaşımı kapsamında öğrenme ihtiyaçlarını karşılama ve rehberlik eşliğinde ileriye yönelik öğrenme hedeflerini belirleme Bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile etik meseleler ve toplumsal sorunların ilişkisi konusunda farkındalığa sahip olma

5. SEVİYE	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanının sınırlarının farkında olarak, bu alana özgü, kapsamlı, kuramsal ve olgusal bilgilere sahip olma
	BECERİ	Sınırları belirlenmiş soyut ve somut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmede gerekli, kapsamlı, bilişsel ve uygulamalı becerilere sahip olma
	YETKİNLİK	Öngörülemeyen değişikliklerin olduğu ortamlarda yönetim ve gözetim görevi yapma
		Kendisinin ve başkalarının başarımlarını değerlendirme ve geliştirme
		Projelerin yönetimi dâhil iş veya öğrenme ortamlarında işleme dair etkileşimde bulunma
	YETKİNLİK	Bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kapsamına ve bu kapsamın örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda genel farkındalığa sahip olma
Bir iş veya öğrenme alanındaki bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile toplumsal ve etik meseleler ve sorumluluklar ilişkisinin farkında olma		

	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahip olma
	BECERİ	Uzmanlık gerektiren bir iş veya öğrenme alanında, karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek için gerekli, uzmanlık ve yenilik niteliği gösteren ileri düzeyde becerilere sahip olma
	YETKİNLİK	<p>Öngörülemeyen iş veya öğrenme ortamlarında sorumluluk alarak karar verme ve bu ortamlarda karmaşık teknik veya meslekî faaliyet veya projeleri yönetme</p> <p>Kişilerin ve grupların meslekî gelişiminin yönetiminde sorumluluk alma</p> <p>Bir iş veya öğrenme alanına yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavramları, politikaları, araçlarının uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda deneyim sahibi olma</p> <p>Bir iş veya öğrenme değerlendirmesinde bulunurken toplumsal ve etik değerlerin farkında olma</p>
6. SEVİYE		

	BİLGİ	Bir iş veya öğrenme alanında, özgün fikirlerin ve/veya araştırmanın temelini oluşturan ve bir kısmı en ileri düzeydeki ihtisas bilgisine sahip olma
		Alanındaki ve alanının ilişkili olduğu değişik alanların arayüzündeki bilgi meselelerinde sorgulayıcı yaklaşıma sahip olma
7. SEVİYE	BECERİ	Bir iş veya öğrenme alanında yeni bilgi ve yöntemleri geliştirmek ve farklı alanlardan bilgiyi bütünleştirmek için yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerinde sorun çözümede ileri düzeyde beceriye sahip olma İleri araştırma işlemlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine ekip üyesi veya kısmen özerk olarak sahip olma
	YETKİNLİK	Öngörülemeyen, karmaşık ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren iş veya öğrenme ortamlarını yönetme ve dönüştürme Karmaşık bir ortamda değişimi yönetme tecrübesine sahip olma Meslekî bilgi ve uygulamaya katkı yapmak ve/veya takımların stratejik başarımlarını değerlendirmek için sorumluluk alma Bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının kavram, politika, araçlar ve uygulaması ve bunların örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla ilişkisi konusunda liderlik yapma Bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak bilgiyi bütünleştirme ve yargıda bulunma

8. SEVİYE	BİLGİ	<p>Bir iş veya öğrenme alanındaki kuram, uygulama, yöntem ve tekniklerin en ileri düzeydeki sistematik bilgisine ve sorgulayıcı analiz yapacak kapasiteye sahip olma</p> <p>Bir iş veya öğrenme alanıyla ilişkili olarak farklı iş veya öğrenme alanlarında en ileri düzeydeki arayüz bilgisine sahip olma</p>
	BECERİ	<p>Bir iş veya öğrenme alanındaki en ileri düzeydeki araştırma ve/veya yenilikte kritik sorunları çözmek, mevcut bilgiyi veya meslekî uygulamayı genişletmek ve yeniden tanımlamak için sentez ve değerlendirmeyi de kapsayan en ileri düzeydeki bilgi, yöntem ve teknikleri kullanmayı gerektiren uzmanlaşmış becerilere sahip olma</p>
		<p>İleri araştırma süreçlerinin kavranılması, tasarlanması, uygulanması ve uyarlanmasını yapma becerisine özerk olarak sahip olma</p>
		<p>Alanında ortaya çıkan, farklı alanlardaki yöntem ve yaklaşımların kullanımını da gerektiren yeni ve karmaşık sorunları çözüme becerisine sahip olma</p>
	YETKİNLİK	<p>Güçlü bir yetkinlik, yenilik, özerklik, bilimsel ve meslekî tutarlılığa sahip olma ve araştırma dâhil iş veya öğrenme ortamlarındaki en ileri seviyedeki yeni fikirlerin ve süreçlerin geliştirilmesinde yetkin olduğunu gösterme</p> <p>Bir iş veya öğrenme alanındaki mevcut bilgi veya meslekî uygulamanın yeniden tanımlanmasına veya genişletilmesine imkân veren yeni ve özgün yaklaşımların geliştirilmesinde liderlik yapma</p> <p>Bir iş veya öğrenme alanına ve alanlar arasındaki arayüz bilgisine yönelik hayat boyu öğrenme yaklaşımının öngörülme, karmaşık ve yenilik gerektiren ortamlarda geliştirilmesine, örgün ve yaygın eğitim ile serbest öğrenme yollarıyla desteklenmesine ilişkin konularda özgün politika ve uygulamalar geliştirme</p> <p>Bir iş veya öğrenme alanında, toplumsal ve etik meseleleri ve sorumlulukları dikkate alarak yeni bilgi üretme</p>

Başlıca TYÇ Yeterlilik Türleri ve Öngörülen Seviyeleri*

TYÇ Seviyesi	Yeterlilik Türü Adı	Sorumlu Kurum
1	Okul Öncesi Katılım Belgesi	MEB
2	İlkokul Öğrenim Belgesi	MEB
	2. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
3	Ortaokul Öğrenim Belgesi ²³	MEB
	Kalfalık Belgesi	MEB
	3. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
4	Ustalık Belgesi	MEB
	Meslekî ve Teknik Eğitim Lise Diploması	MEB
	Lise Diploması	MEB
	4. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
5	Ön Lisans Diploması (Akademik) ²⁴	YÖK
	Ön Lisans Diploması (Meslekî) ²⁵	YÖK
	5. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
6	Lisans Diploması	YÖK
	6. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
7	Yüksek Lisans Diploması (Tezli)	YÖK
	Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)	YÖK
	7. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK
8	Doktora Diploması (Doktora, Sanatta Yeterlilik/Doktora ve Tıpta Uzmanlık)	YÖK
	8. Seviye Meslekî Yeterlilik Belgesi	MYK

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

Ülkemizde kredi değeri, öğrenme süresi ve öğrenme kazanımları açısından farklılık gösteren birçok yeterlilik bulunması, TYÇ tasarımı göz önünde bulundurulmuştur. Birçok ülke, ulusal yeterlilik çerçevesini (UYÇ) geliştirirken TYÇ'deki kadar çeşitli yeterliliklerin çerçeveye dâhil edilmesini tercih etmemiştir. UYÇ'lerine tüm yeterlilikleri dâhil etmeyi amaçlayan ülkeler, çeşitli yeterlilikler arasındaki farkları ortaya koyabilmek ve yeterlilikleri işlevlerine göre sınıflandırabilmek için iki farklı yaklaşım kullanmaktadır:

- a) Kredi sistemlerinin kullanılması (Bir yeterlilikte yer alan öğrenme kazanımları için bireyin sarf etmesi gereken iş yükünün belirlenmesine dayanan kredi sisteminin kullanılması)
- b) Yeterlilik kategorilerinin kullanılması (Yeterliliklerin işlev veya amaçlarına göre sınıflandırılması)

Genel olarak ülkelerde, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim programlarında kredi sistemi kullanılmaktadır. Yükseköğretim kurumlarına ait yeterliliklerin kredilendirilmesinde ise Bologna Süreci kapsamında Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS) uygulanmaktadır. Ülkemizdeki yeterliliklerin kredi değerlerine, işlev veya amaçlarına göre sınıflandırılmasına yönelik ortak bir yöntem bulunmamaktadır.

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

Genel olarak ülkelerde, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim programlarında kredi sistemi kullanılmaktadır. Yükseköğretim kurumlarına ait yeterliliklerin kredilendirilmesinde ise Bologna Süreci kapsamında Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi (AKTS) uygulanmaktadır. Ülkemizdeki yeterliliklerin kredi değerlerine, işlev veya amaçlarına göre sınıflandırılmasına yönelik ortak bir yöntem bulunmamaktadır.

Ancak TYÇ'nin kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri kapsamaması hedeflendiği için kredi değerleri, işlev ve amaçları açısından farklılıklar gösteren yeterlilik türlerinin sınıflandırılması gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu gereksinim doğrultusunda yeterlilik türlerinin yeterlilik kategorileri kullanılarak sınıflandırılması uygun görülmüştür.

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

TYÇ için belirlenen yeterlilik kategorileri şunlardır:

a) **Ana yeterlilikler**, genellikle tanımlanmış bir öğrenme veya çalışma alanındaki öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi süreci sonunda edinilen geniş kapsamlı yeterliliklerdir. Ana yeterlilikler, bir öğrenme sürecinin, öğretim programının veya meslekî eğitimin tamamlandığını göstermektedir. Örneğin; meslekî ve teknik ortaöğretim süreci sonunda elde edilen “Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Diploması”, hayat boyu öğrenme sürecinde edinilen “Ustalık Belgesi” ve “Meslekî Yeterlilik Belgesi” veya lisans öğrenimi sonunda elde edilen “İktisat Diploması” “ana yeterlilik”tir

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

b) Destekleyici yeterlilikler, önceden kazanılan bir ana yeterliliğe ek olarak edinilen öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi sonucu belgelendirilen yeterliliklerdir. Bu yeterlilikler bilgi veya becerilerin güncellenmesi, yenilenmesi veya sürekli meslekî gelişim ile ilgili olup bu yeterliliklerin kazanılabilmesi için mutlaka bir ana yeterliliğe sahip olunması gerekmektedir. Örneğin; herhangi bir alanda lisans derecesine ek olarak edinilen “İş ve Meslek Danışmanlığı Meslekî Yeterlilik Belgesi” veya “Ustalık Belgesi”ne ek olarak edinilen “Usta Öğreticilik” yeterliliği “destekleyici yeterlilik”tir

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

c) Birim yeterlilikler, ana yeterliliğin bir kısmına karşılık gelen öğrenme kazanımlarının kazanılması sonucu belgelendirilen yeterliliklerdir. Birim yeterlilikler, modüler öğrenme programları ile ilişkilendirilebilir. Örneğin; meslekî ve teknik ortaöğretim yiyecek-içecek hizmetleri alanı mutfak dalında bulunan “Aşçılık” programı sonunda elde edilen “Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Diploması” bir ana yeterliliktir. Bu diploma programı kapsamında yer alan “Soğuk Mutfak Aşçılığı” ve “Sıcak Mutfak Aşçılığı” gibi programların sonucunda kazanılan ve belgelendirilen öğrenme kazanımları “birim yeterlilik”tir

Yeterlilik Türlerinin Sınıflandırılması

ç) Özel amaçlı yeterlilikler, başka bir yeterliliğe bağlı olmayan ancak kendi içerisinde bütünlüğü ve tek başına kullanımı (meslek icra etme, iş yeri açma ve benzeri gibi) olan öğrenme kazanımlarının belgelendirilmesi sonucunda elde edilen yeterliliklerdir. Bu yeterlilikler, ana yeterliliklere göre daha az sayıda öğrenme kazanımına sahip olmakla birlikte bir mesleği icra etmek için yeterlidir. Örneğin; inşaat sektöründe “Silindir Operatörü Meslekî Yeterlilik Belgesi” veya bilişim sektöründe “Bilgisayar Donanım Elemanı Meslekî Yeterlilik Belgesi” “özel amaçlı yeterlilik”tir.

Anahtar Yetkinlikler

Anahtar yetkinlikler, hayat boyu öğrenme kapsamında her bireyin kazanması beklenen tanımlanmış sekiz yetkinliktir.

1. Anadilde iletişim
2. Yabancı dillerde iletişim
3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
4. Dijital yetkinlik
5. Öğrenmeyi öğrenme
6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
7. İnisiyatif alma ve girişimcilik
8. Kültürel farkındalık ve ifade

Yeterliliklere İlişkin Öğrenme Süreçlerinin Yönelimi

Ülkemiz eğitim ve öğretim sistemi, ortaöğretim ve yükseköğretimde akademik ve meslekî olmak üzere ikili bir yapıya sahiptir. TYÇ tasarımında bu yapı dikkate alınarak yeterliliklere ilişkin öğrenme süreçlerinin yönelimi belirlenmiştir. Yönelim, TYÇ’de yeterliliklerin ilişkili oldukları öğrenme süreçlerinin genel, meslekî veya akademik niteliklerini ifade etmektedir. Her yeterlilik türünün yönelimi, yeterlilik türü belirleyicisinde yer alacaktır. TYÇ’nin;

- a) 1. – 4. seviyelerinde, “genel” ve “meslekî” yönelim ayrımı,
- b) 5. – 8. seviyelerinde, “akademik” ve “meslekî” yönelim ayrımı yapılmaktadır.

Yeterlilik Türü Belirleyicisi Tablosu

Yeterlilik Türü Adı				
Yeterliliği Veren Kuruluş				
Yönelim	Genel:	Akademik:	Meslekî:	
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	ISCO:	ISCED (2013):
Kategori	Ana:	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi				
Program Profili				
Öğrenme Ortamı				
Öğrenme Kazanımları				
Anahtar Yetkinlikler				
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri				
Kalite Güvencesi				
Giriş Şartları				
Yeterliliği Kazanma Şartları				
İlerleme İmkânları				
Yeterliliğin Yasal Dayanağı				

TYÇ-İKÜ Kullanım Alanları

Üniversitemizde önlisans, lisans ve lisansüstü eğitimleri gerçekleştirilmektedir (Seviye 5,6,7,8). Üniversitemizin önlisans, lisans ve lisansüstü seviyelerinde verdiği diplomalar Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nda yer almamaktadır. Öncelikle üniversitemizde verilen diplomaların TYÇ tarafından kabul edilebilir olması sağlanmalıdır.

MYK Yeterlilikler Veri Tabanı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi doğrultusunda tanımlanmış Toplam Ulusal Meslek Standardı sayısı 857'dir.

- 160 adet 5. Seviye ,
- 78 adet 6. Seviye ,
- 5 adet 7. Seviye Ulusal Meslek Standardı bulunmaktadır. Seviye 8 bulunmamaktadır.

İlgili dokümanlara Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'ndan ulaşabilirsiniz.

Link:

<https://portal.myk.gov.tr/>

Ulusal Yeterlilik Çerçevesi Avrupa envanterinde çok daha fazlasına erişmek mümkündür.

Yeni Eğitim Modeli için Tavsiyeler

Yeni Eğitim Modelimizde mutlaka kurum içerisinde kalite sistemi ile buna bağlı gerekli işleyiş ve bilgi döngüsü doğru biçimde organize edilmelidir. Bu doğrultuda;

- Kurul ve Komisyonlar güncellenmeli, tüm idari ve akademik birim kalite komisyonlarının belirlenmesi ve faaliyetlerine başlaması,
- Üniversitenin yapısına uygun vizyon, misyon, hedef ve politikaların belirlenmesi, uygulama alanlarının takip edilmesi, analiz edilmesi ve güncellenmesi,
- 2022-2026 yıllarını kapsayacak şekilde dört yıllık yeni stratejik plan oluşturmak için gerekli alt yapı hazırlıklarının yapılması, alınacak kararlarda çalışanların katılımının sağlanması,
- Üniversitenin organizasyon yapısının mükemmellik modeli çerçevesinde güncellenmesi ve birimler arası koordinasyonun sağlanması,
- Bir web sayfası oluşturularak tüm faaliyetler bu web sayfasında ilan edilmeli,
- İyi bir veri izleme sistemi kurulmalı ve Entegre Bilgi Yönetim Sistemi'nin oluşturulmalı,

Yeni Eğitim Modeli için Tavsiyeler

- Her yıl i ve dış paydaş memnuniyeti düzenli şekilde ölçülebilmesi, analiz edilebilmesi ve çıktılarının niversite ana süreçlerine dahil edilebilmesi için Paydaş İlişkileri Yönetim Sistemi(CRM)'nin oluşturulması,
- Tüm birimlere kalite güvence sistemi, stratejik yönetim, liderlik, paydaş memnuniyeti, elektronik belge yönetim sistemi ve benzeri konularda eğitimler verecek şekilde yıllık plan yapılması,
- Akreditasyon sürecine kolay adapte olacak bölüm/program/birimler akreditasyon sürecine dahil olabilecek şekilde hazırlanması için Akreditasyon Alt Komisyonu'nun çalışmalarını hızlandırması,
- Kurul ve komisyonlara öğrenciler dahil edilmesi,
- Bologna Bilgi Paketi (AKTS iş yükü hesaplamaları, değerlendirme ağırlıkları, ders içerikleri vb..) gözden geçirilmesi,

Yeni Eğitim Modeli için Tavsiyeler

- Strateji ve Raporlama Daire Başkanlığı'nın yeniden organize edilmesi,
- Bölüm/Program, Laboratuvar Akreditasyonlarının arttırılması,
- Kurum İçi Değerlendirme Raporu kılavuzluğunda Birim İçi Değerlendirme Raporları 'nın oluşturulabilmesi, süreç ve performans yönetiminin, iş yükü analizi çalışmalarının gerçekleştirilebilmesi için İç Denetim mekanizmalarının oluşturulması gerekmektedir.

Kaynakça

- YÖKAK Web Sayfası
- Wikipedia
- <https://www.efqm.org>
- <https://www.turkak.org.tr/>
- <https://www.tse.org.tr/>
- <https://www.dogrutercih.com.tr/blogoku/universitelerde-akreditasyon-nedir-924>
- Mesleki Yeterlilik Kurumu Web Sayfası
- [Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik](#)
- [Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine Dair Tebliğ ve eki Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi](#)
- Mesleki Yeterlilik Kurumu Portalı